

فهرست مطالب

۱۱	دیباچه
۱۷	مقدمه
۱۹	فصل اول: نظریات و الگوهای مطرح مربوط به کسب تابعیت در جهان
۱۹	مبحث اول: مفهوم و ماهیت حق بر تابعیت
۲۱	گفتار اول: تابعیت به عنوان حق بشری
۲۲	گفتار دوم: تابعیت؛ محل تلاقی حق و آزادی
۲۴	گفتار سوم: تابعیت یا شهروندی؟
۲۵	گفتار چهارم: تابعیت در عصر جهانی شدن
۲۶	مبحث دوم: نظریات مربوط به أخذ تابعیت
	گفتار اول: کسب تابعیت بر اساس نیاز کشور پذیرنده درخواست یا فرد درخواست کننده
۲۶	کننده
۲۷	بند اول: تبلور نیاز کشور پذیرنده درخواست در پناهندگی؛ عزیمت اجباری
۲۷	جزء یکم: نگاهی کلی به آمارهای جهانی
۳۰	جزء دوم: ظرفیت سازی و ادغام
۳۸	جزء سوم: پناهندگی، به مثابه یک مسئله جهانی
	بند دوم: تلاقی میل به زندگی بهتر و نیاز کشورها به نیروی انسانی در مسئله مهاجرت
۳۸	مهاجرت
۴۱	جزء یکم: تحقق رویای آمریکایی با مشارکت نخبگان خارجی
۴۲	جزء دوم: کانادای وسیع در پی افزایش جمعیت
۴۳	جزء سوم: استرالیا؛ جزیره سیری ناپذیر در جذب نخبگان
۴۴	جزء چهارم: آلمان، قدرت اول اروپایی در جذب نیروی انسانی
۴۵	جزء پنجم: پایان استعمار و آغاز همنشینی با خارجیان پرسود در انگلستان
۴۷	جزء ششم: مهاجرت فزاینده و رقابت برای جذب نیروی انسانی
۴۷	گفتار دوم: نظریات مربوط به سیستم خون و خاک
۴۸	بند اول: سیستم خون
۴۸	بند دوم: سیستم خاک
۴۹	بند سوم: ایجاد تعادل میان سیستم خاک و خون
۵۰	مبحث سوم: بررسی چند الگوی مطرح در جهان
۵۰	گفتار اول: چین و جدال ملی گرایی و توسعه جهانی
۵۱	بند اول: بررسی اسناد حقوقی

- بند دوم: وضعیت عملی..... ۵۳
- بند سوم: نه به مهاجرت‌پذیری، آری به توانمندسازی داخلی..... ۵۴
- گفتار دوم: ژاپن و مشارکت در مهاجرت جهانی از طریق ثروت ملی..... ۵۷
- بند اول: بررسی اسناد حقوقی..... ۵۸
- بند دوم: وضعیت عملی..... ۶۰
- بند سوم: ملی‌گرایی ژاپنی در ارجحیت..... ۶۵
- گفتار سوم: فروش تابعیت در کشورهای کوچک حریص..... ۶۹
- گفتار چهارم: واتیکان، سرزمین نخبگان دین‌دار مسیحی..... ۷۴
- بند اول: بررسی اسناد حقوقی..... ۷۴
- بند دوم: وضعیت عملی..... ۷۵
- بند سوم: واتیکان، تبلور تتوکراسی دینی..... ۷۵
- گفتار پنجم: فلسطین اشغالی؛ تلاش برای ایجاد کشور تمام یهود..... ۷۶
- بند اول: بررسی اسناد حقوقی..... ۷۶
- جزء یکم: قانون بازگشت..... ۷۶
- جزء دوم: تعریف یهودی..... ۷۸
- جزء سوم: قانون شهروندی..... ۸۰
- بند دوم: وضعیت عملی..... ۸۱
- بند سوم: رویای صهیونیستی و تبلور در سطر سطر قوانین تابعیت اسرائیل..... ۸۲
- جمع‌بندی آخر فصل..... ۸۴
- فصل دوم: اعطای تابعیت در نظام حقوق ایران..... ۸۵**
- مبحث اول: اعطای تابعیت در قوانین و مقررات ایران..... ۸۶
- گفتار اول: اعطای تابعیت در اسناد بین‌المللی..... ۸۷
- گفتار دوم: اعطای تابعیت در قانون اساسی ایران..... ۸۸
- گفتار سوم: اعطای تابعیت در قوانین عادی و مقررات دیگر..... ۸۹
- مبحث دوم: چالش‌های حقوقی..... ۹۱
- گفتار اول: چالش‌های حاصل از صلاحیت اختیاری دولت..... ۹۱
- بند یکم: اختیار تام دولت در سایه نبود شفافیت و نظارت..... ۹۱
- بند دوم: شفافیت و کمی‌سازی شاخصه‌ها..... ۹۲
- گفتار دوم: چالش‌های حاصل از شرایط متقاضی برای أخذ تابعیت..... ۹۵
- بند اول: عدم جامعیت شرایط أخذ تابعیت..... ۹۵
- بند دوم: عدم توجه به ادغام اقتصادی متقاضیان در جامعه ایرانی..... ۹۶
- بند سوم: شرط صحت و سلامت و تمامیت جسمانی..... ۹۷
- بند چهارم: عدم ارزیابی قصد متقاضی برای أخذ تابعیت..... ۹۸
- گفتار سوم: اعطای تابعیت به فرزندان حاصل از ازدواج زنان ایرانی و مردان خارجی..... ۹۹

فهرست مطالب □ ۹

- بند اول: وضعیت فرزندان زنان ایرانی در قانون مدنی ایران ۱۰۱
- بند دوم: مسئله کودکان بی‌هویت ۱۰۳
- بند سوم: قانون جدید؛ قدمی موثر، ولی ناکافی ۱۰۵
- بند چهارم: فرجام تلخ قانون تعیین تکلیف تابعیت فرزندان حاصل از ازدواج زنان ایرانی ۱۰۹
- گفتار چهارم: محدودیت‌های پس از اخذ تابعیت ۱۱۱
- بند اول: محدودیت‌های پس از اخذ تابعیت در جهان ۱۱۱
- بند دوم: محدودیت‌های پس از اخذ تابعیت در ایران ۱۱۳
- بند سوم: محدودیت و جایگزینی آن با ممنوعیت مطلق و کلی ۱۱۴
- گفتار پنجم: نبود معیار سنجش شفاف و مبتنی بر قانون ۱۱۶
- بند اول: بررسی موردی ایالات متحده آمریکا ۱۱۸
- بند دوم: بررسی موردی کانادا ۱۲۱
- بند سوم: بررسی موردی ایران ۱۲۵
- مبحث سوم: چالش‌های سیاسی و امنیتی ۱۲۸
- گفتار اول: نبود هماهنگی با سیاست‌های کلان ۱۲۸
- گفتار دوم: مسئله مدافعان حرم ۱۳۰
- بند اول: نخستین تلاش قانونگذاران ۱۳۰
- بند دوم: دولت و تعلل در اجرای قانون ۱۳۱
- بند سوم: تلاش برای شناسایی تابعیت دوگانه ۱۳۳
- بند چهارم: تابعیت ایرانی ایثارگران در اطلاعیه‌های اجرایی ۱۳۵
- بند پنجم: چالش‌های اعطای تابعیت به مدافعان حرم ۱۳۶
- گفتار سوم: نگاه امنیتی به مسئله تابعیت مضاعف ۱۳۸
- بند اول: اقدامات مجلس برای محدودیت حضور افراد دوتابعیتی در مناصب مدیریتی ۱۳۹
- بند دوم: جریان‌سازی رسانه‌ای علیه به‌کارگیری مدیران دوتابعیتی ۱۴۰
- بند سوم: عملکرد دستگاه‌های امنیتی در مورد دوتابعیتی‌ها ۱۴۲
- بند چهارم: تابعیت دوگانه؛ تهدید یا فرصت؟ ۱۴۶
- جمع‌بندی آخر فصل ۱۵۱
- فصل سوم: اعطای تابعیت به پناهندگان و مهاجران ساکن ایران ۱۵۳**
- مبحث اول: وضعیت پناهندگان و مهاجران در ایران ۱۵۳
- گفتار اول: آمار تفکیکی اتباع خارجی پناهنده و مهاجر در ایران ۱۵۴
- گفتار دوم: وضعیت حقوقی اتباع خارجی در ایران ۱۵۶
- مبحث دوم: ادغام در جامعه میزبان ۱۵۶
- گفتار اول: ادغام اقتصادی ۱۵۷

- بند اول: هشدار نسبت به ورود اتباع بیگانه در حوزه کسب و کار و محدودیت قانونی..... ۱۶۰
- بند دوم: کارگران خارجی و کاهش هزینه‌های تولید..... ۱۶۱
- گفتار دوم: ادغام اجتماعی..... ۱۶۶
- بند اول: مدارک قانونی..... ۱۶۶
- جزء یکم: آمایش و هویت..... ۱۶۷
- جزء دوم: پاسپورت (خانواری - ماشین خوان)..... ۱۶۸
- جزء سوم: بی‌مدرک‌ها..... ۱۶۹
- جزء چهارم: مناقشات..... ۱۷۰
- بند دوم: بازی سیاسی با کارت اتباع خارجی..... ۱۷۲
- بند سوم: مناطق ممنوعه..... ۱۷۵
- بند چهارم: دیدگاه ایرانیان نسبت به اتباع خارجی..... ۱۷۹
- بند پنجم: ارتکاب جرم از سوی اتباع بیگانه..... ۱۸۷
- گفتار سوم: ادغام، نیازمند برنامه‌ریزی همه‌جانبه در ایران..... ۱۸۹
- مبحث سوم: چالش‌ها و راهکارها..... ۱۸۹
- گفتار اول: ادغام اقتصادی و ادغام اجتماعی..... ۱۸۹
- گفتار دوم: سیاست‌های کلان نظام..... ۱۹۱
- بند اول: ایران، کشوری مهاجرفرست یا مهاجرپذیر؟..... ۱۹۱
- بند دوم: جهان‌بینی اسلامی..... ۱۹۱
- بند سوم: همسویی با سیاست‌های افزایش جمعیت..... ۱۹۳
- بند چهارم: پویایی سیاست‌گذاری در حوزه تابعیت..... ۱۹۴
- بند پنجم: استفاده از ظرفیت میهمانان..... ۲۰۰
- گفتار سوم: قانون جامع تابعیت..... ۲۰۳
- گفتار چهارم: آزمون تابعیت..... ۲۰۴
- جمع‌بندی آخر فصل..... ۲۰۵
- نتیجه‌گیری و یافته‌ها..... ۲۰۷**
- منابع و مأخذ..... ۲۰۹**